

COMENTARI DE TEXT

EL TIRANT LO BLANC

L' autor del *Tirant lo Blanc*, Joanot Martorell(1405–1468), va ser un cavaller de la petita noblesa valenciana, probablement va néixer a València. Fou un home bèl·lic i la seva vida és plena d' afers cavallerescos i von coneixedor dels usos de les armes i dels costums de la cavalleria. La seva vida transcorre durant el regnat d' Alfons el Magnànim, però anteriorment amb el regnat del rei Ferran d' Antequera. El monarca Alfons va dedicar-se fonamentalment a la política d' expansió mediterrània, ja que era un gran fanàtic de la literatura i en general de la cultura renaixentista. En conquerir l' imperi de Nàpols, s'hi instal·là, abandonan així Catalunya. Alfons el Magnànim, com a gran amant de l' art, protegia a tots els artistes i escriptors, cosa que fomenta el progrés de molts d' ells. El renaixement aportà a molts textos un aire més realista, gràcies a l' antropocentrisme, on el *Tirant lo Blanc* no n' és cap excepció. El *Tirant* és considerat una innovació, ja que les novel·les existents fins aleshores es caracteritzaven per la inversemblança. En el *Tirant* es pot observar una cavalleria creïble, ja que en tot moment ens podem situar en un context polític-social i en un temps determinat. A la novel·la tampoc hi apareixeren elements màgics com dracs o gegants, i ni l' heroi serà invencible ni sobrehumà. Aquest llibre va ésser escrit amb una finalitat concreta, concienciar als cavallers que no estaven en l' estatus social que els pertanyia, la figura del cavaller es trobava en una decadència social i que feia perillar el prestigi dels cavallers.

El *Tirant lo Blanc* és una gran novel·la, d'això no n'hi ha cap mena de dubte. L'obra de Joanot Martorell, juntament amb el *Curial e Güelfa*, és una de les novel·les cavalleresques més importants de l'Edat Mitjana europea i significa un pas de gegant cap a la novel·la moderna. Redactades cap a la meitat del segle XV (el *Curial* és una obra anònima que ha estat datada entre 1435 i 1462 i el *Tirant* es va escriure entre 1460 i 1464), tant l'una com l'altra narren les aventures amoroses i guerres de dos cavallers que viatgen (per Anglaterra, Itàlia, Grècia, el nord d'Àfrica...) i que lluiten contra els infidels. En començar la novel·la, el protagonista és un jove vailet amb qualitats i virtuts, que arribar a ser cavaller gràcies al seu mèrit propi. A mesura que va avança l' acció, s' enamora, viuen una sèrie d' aventures que el condueixen a la fama. La trama té una gran varietat temàtica, cosa que la fa molt atractiva, hi apareixen escenes de tota mena, tant d' estratègies militar, com sensuals, com còmiques, com humorístiques,...Està descrita en un to molt apropiat a cada escena, des del greu i seriós en les batalles, fins al viu i fresc en els episodis més humorístics i eròtics. La novel·la està narrada en tercera persona, però en alguns episodis s' intercanvia el narrador. L' autor barreja uns fets reals amb uns personatges totalment fíctics. El protagonista, Tirant, és un heroi de ficció però està molt relacionat amb la realitat. Es pot dir que és un personatge rodo, ja que es capaç de ser un home bèl·lic i malvat, davant l' enemic, i ser també un home educat i cortesà. El llibre és una biografia del protagonista, ens explica tota la seva vida, des de que neix com a cavaller a Anglaterra, les seves principals batalles i combats, els seus amors, fins que mor, quan es ferit en una batalla.

Arribant a aquest episodi del llibre, ens trobem una escena bèl·lica, però veurem que també hi ha una part sentimental:

La galera que duia Tirant i Plaerdemavida naufragà a les costes de Barbaria. Se salven Tirant i la donzella, que arriben a la costa separats.. Tirant és recollit per un alt dignatari, anomenat el Cabdillo sobre los Cabdillos, que viatjava per aquelles terres portant una ambaixada del seu sobirà, el Rei de Tremissèn, al rei de Tunis. Sent simpatia per Tirant i l'acull (cap. 296 al 300). Entra al servei del Cabdillo, el fill del qual , el fa empresonar. En un moment de perill, intuïnt que Tirant devia ser un bon cavaller, el Cabdillo sobre los Cabdillos el treu de la presó on l'havia tancat el seu fill. Tirant comença a hostilitzar les forces d'Escariano i aconsegueix d'alliberar el rei de Tremissèn i la seva filla. Maragdalena s'enamora de Tirant. Com a reconeixement dels serveis prestats, el rei de Tremissèn prega al Cabdillo que atorgui la llibertat al nostre cavaller. Concedit això, Tirant jura al Rei que no abandonarà la seva terra fins haver mor. (cap. 301 al 307).

Amb l'ajut de l'enginy d'un jueu, entra a la ciutat de Tremissèn, i després de matar el rei, els seus fills i el fill del Cabdillo, s'apodera de Maragdina i la reclou al castell. Gràcies a una estratagema d'un captiu albanès, que d'acord amb Tirant ha aconseguit d'introduir-se al castell, el castell és pres i el rei Escariano és fet presoner (cap. 307 al 318). Maragdina manifesta a Tirant que n'està enamorada. Tirant respon que el seu amor pertany a una donzella cristiana, a la qual vol romandre sempre fidel; i, alhora, aprofitant-se del prestigi que té damunt de Maragdina, la convenç de la veritat del cristianisme i acaba batejant-la ell mateix. En saber-ho, el rei Escariano demana a Tirant que l'instrueixi en la fe de Crist. Tirant emprèn una ràpida tasca d'evangelització que el porta a batejar més de 44.000 moros, que es fan cristians seguint l'exemple del seu rei Escariano (cap. 319 al 330). Les forces infidels s'organitzen i emprenen la guerra contra el regne cristià, en ajut del qual arriba el senyor d'Agramunt, un dels cavallers de l'exèrcit de Tirant que havia arribat a Àfrica amb la galera de Tirant i que havia estat empresonat pels moros. Se succeeixen nombroses batalles contra molts reis infidels. (cap. 331 al 349). Aquí Montàgata hi havia Plaerdemavida, aquesta es presenta davant i li diu que l'Imperi està sent atacat pels turcs i l'ha d'anar a alliberar. També li diu que a d'alliberar la seva estimada Carmesina. Tirant es ferit en una mà. Finalment, recuperat Tirant, Plaerdemavida es decideix a descobrir-li la seva personalitat. Tanta és l'alegria del cavaller; i per honorar Plaerdemavida la fa seure en un tro, més elevat que el de la Reina de la ciutat, i obliga tots a besar-li la mà. Tirant perdona la ciutat i se celebren solemnes festes (cap. 350 al 366). Passades les festes de les esposalles, compleix la seva missió i torna, després d'haver portat notícies de Tirant a l'Emperador i a Carmesina i portant una carta del sobirà en què prega al cavaller que torni aviat a l'Imperi que estava durament assetjat pels turcs, i ara ja es trobava reduït pràcticament a la capital. (cap. 383 al 400).

En aquest episodi hem pogut observar moltes de les característiques presents en tot el llibre, la part amorosa, que fa retorna Tirant al seu Imperi per alliberar la seva estimada, i la part bèl·lica, quan lluita contra Escoriani i després contra una agrupació de musulmans.